

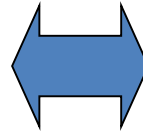
Základy fungovania ekonomiky

- Ekonómia - ekonomika
- Potreby, statky
- Základný rozpor spoločnosti
- Zákon vzácnosti
- Hospodárenie
- Alternatívne náklady
- 3 otázky ekonómie

Ekonomía

= ekonomická teória -
veda

o tom, ako
spoločnosť využíva
vzácne zdroje na
výrobu tovarov a ako
ich rozdeľuje medzi
členov spoločnosti

Ekonomika

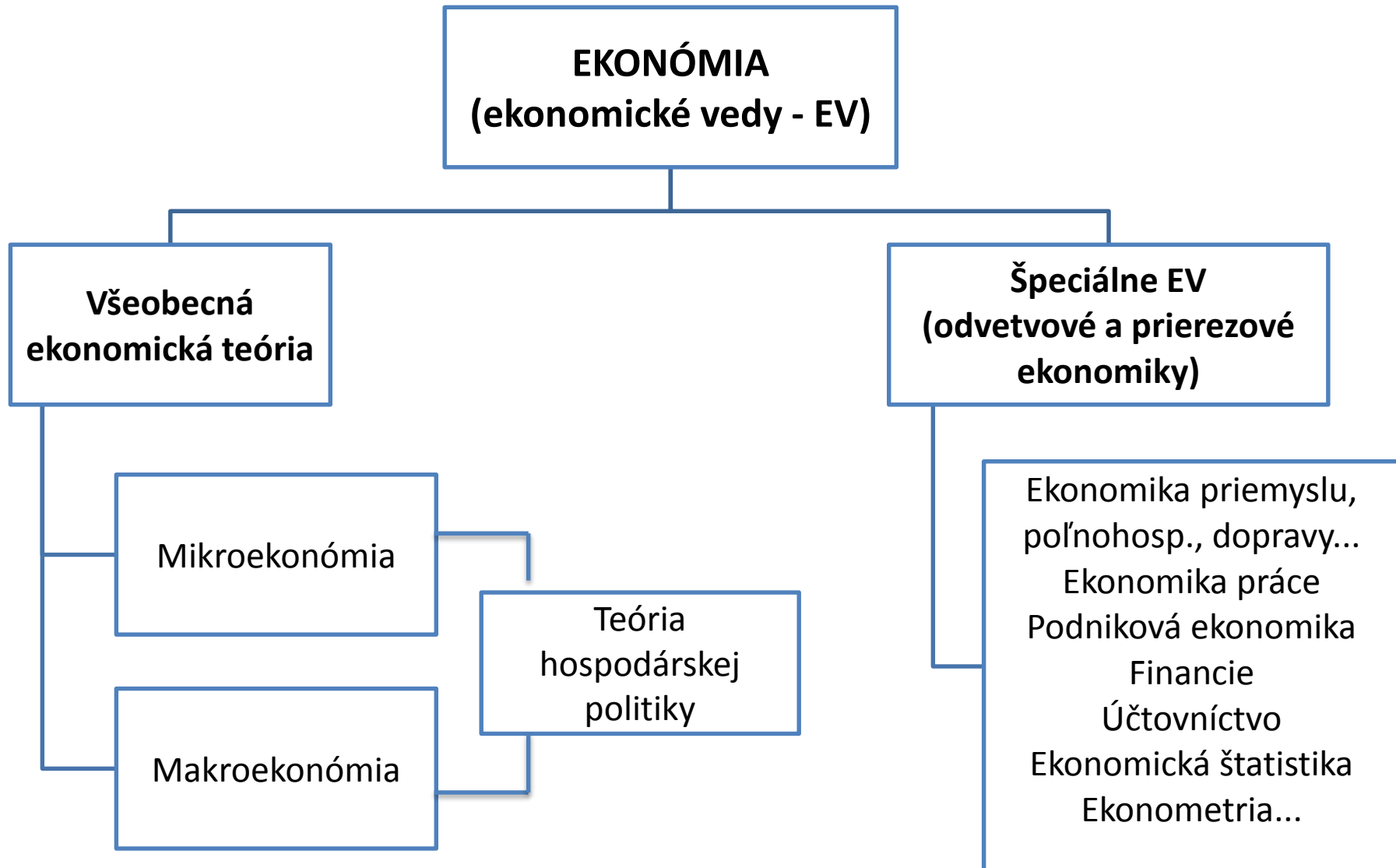
= hospodárstvo -
hospodárska **prax**

tá časť spoločenského
života, ktorá je spätá s
**ekonomickou
činnosťou**

Všeobecná ekonomická teória
Mikroekonómia
Makroekonómia
Hospodárska politika pre man. rozh.

Podniková ekonomika
Podnikové financie
Finančné účtovníctvo
Manažérske účtovníctvo
Finančno-ekonomické analýzy ...

System ekonomických vied

Potreby

= uvedomelý alebo neuvedomelý pocit nedostatku niečoho

Determinanty potrieb:

Štruktúra potrieb

1/ Z hľadiska priorít

existenčné

kultúrne

luxusné

2/ Z hľadiska počtu subjektov

individuálne

kolektívne

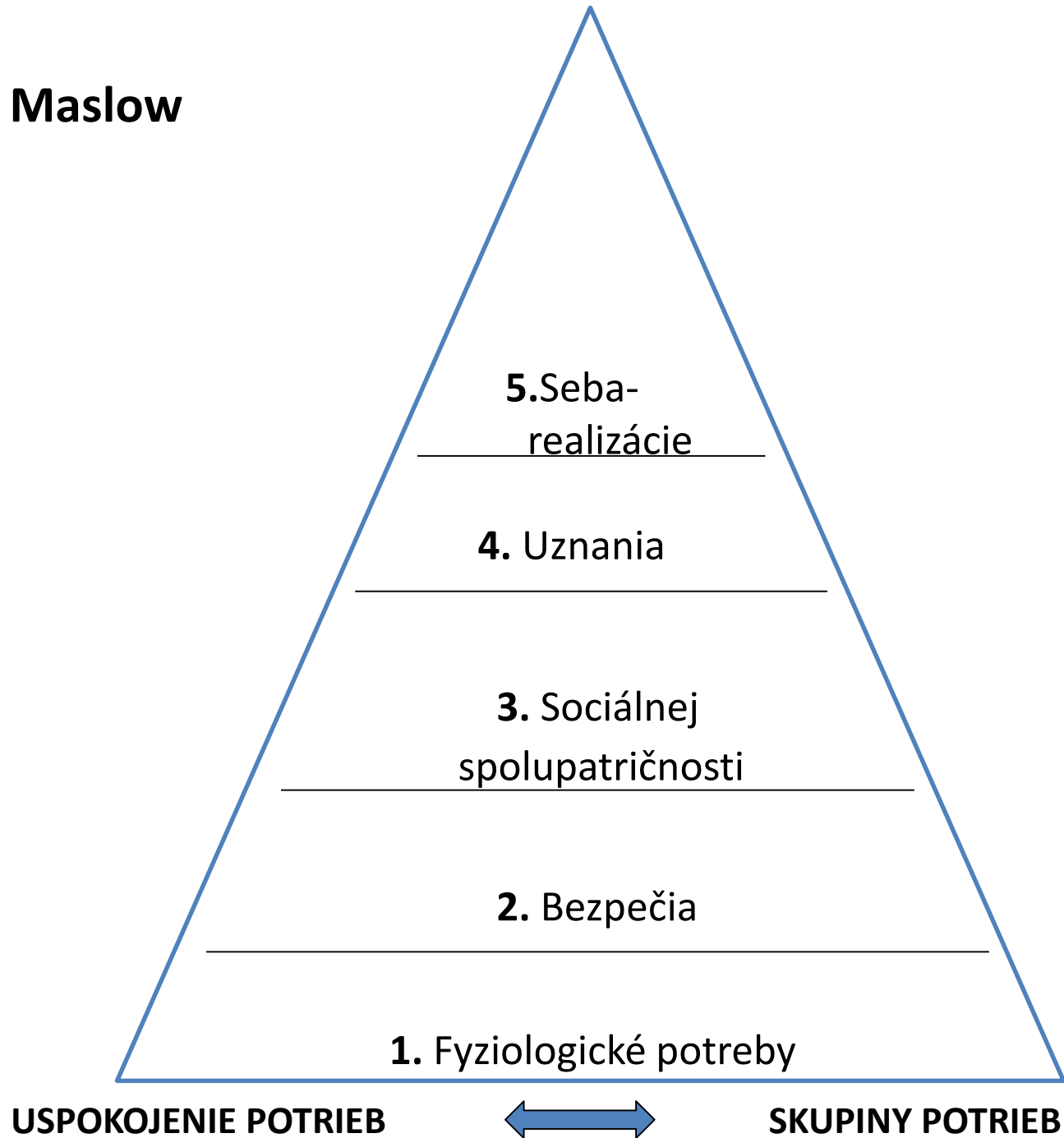
3/ Z hľadiska periodicity

jednorazové

periodické

stále (trvalé)

4/ Maslow

Potreby

```
graph TD; A[Potreby] --> B[zdroje uspokojovania]; B --> C[statky]; B --> D[služby]; B --> E[práva];
```

The diagram is a flowchart. At the top is a white box with a black border containing the word 'Potreby'. A large, grey, downward-pointing arrow connects this box to a yellow box with a black border containing the text 'zdroje uspokojovania'. From the bottom of the yellow box, three arrows branch out downwards to three separate light blue boxes with black borders. The leftmost box contains 'statky', the middle box contains 'služby', and the rightmost box contains 'práva'.

zdroje uspokojovania

statky

služby

práva

Statok = akákoľvek vec, ktorá slúži na uspokojovanie potrieb

1/ Z hľadiska formy

- hmotné (materiálne)
- nehmotné (nemateriálne, **služby**)

2/ Z hľadiska účelu

- kapitálové (investičné, výrobné)
- spotrebné - dlhodobej spotreby
- krátkodobej spotreby

3/ Z hľadiska vlastníctva

- súkromné = čisté súkromné
- verejné = čisté verejné:
 - nevyučiteľnosť zo spotreby + nerivalitná spotreba
- zmiešané:
 - nevýlučiteľnosť + rivalitná spotreba
 - vylučiteľnosť + nerivalitná spotreba

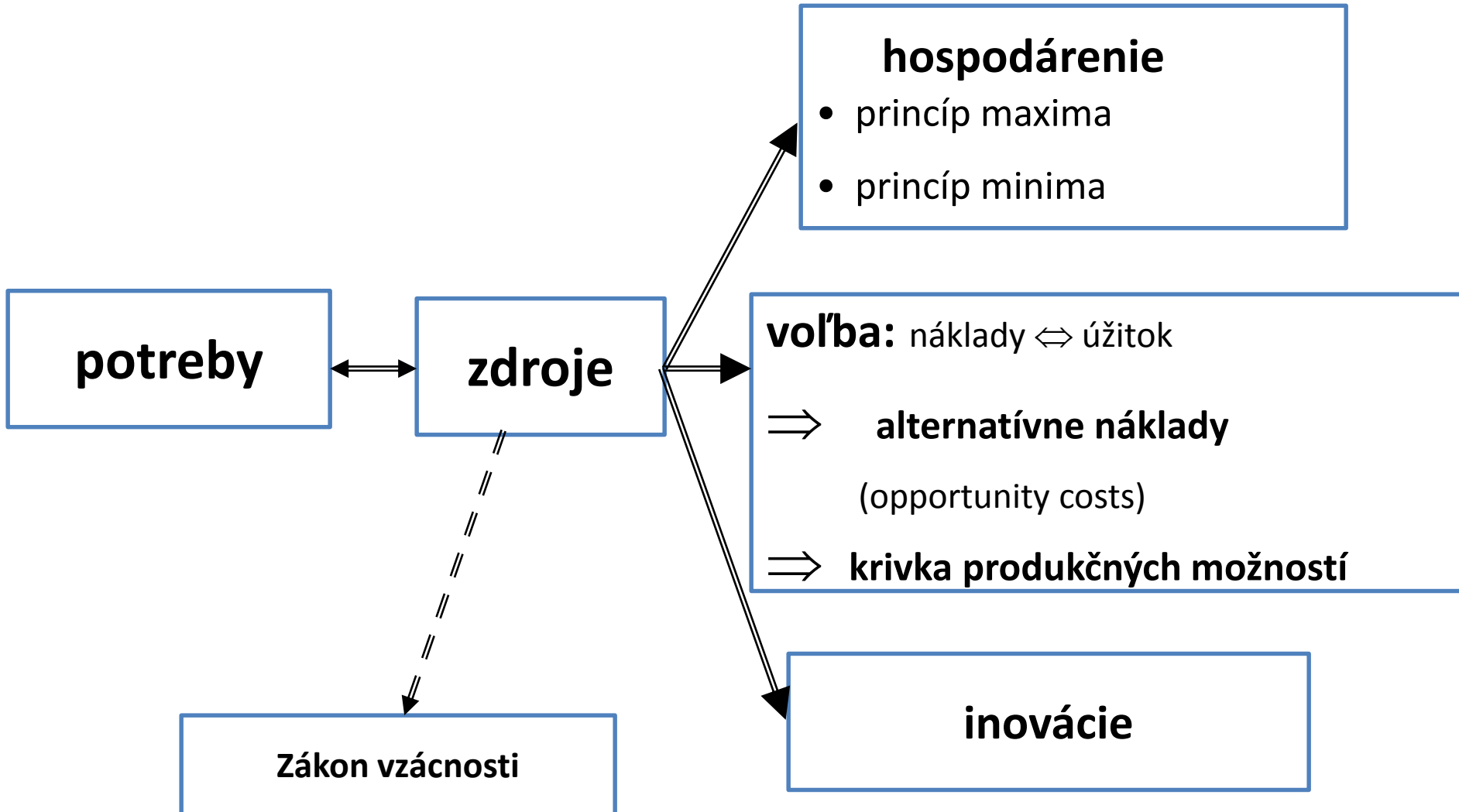
4/ Z hľadiska dostupnosti

- ekonomické
 - absolútne obmedzené
 - relatívne obmedzené
- voľné

DÚ – rozdiel medzi statkami, výrobkami a tovarmi !!!

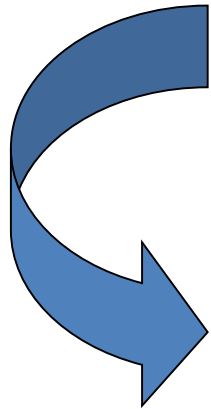
Základný rozpor spoločnosti

Ekonomika \Leftrightarrow Ekonómia

3 otázky ekonómie:

1. „ČO“ 2. „AKO“ 3. „PRE KOHO“

Ekonomické systémy

Ekonomické systémy

- Podstata
- Typy
- Znaký
- Výhody
- Nevýhody
- 3 otázky

Ekonomický systém (ES)

= súbor pravidiel a inštitucionálneho zabezpečenia fungovania národného hospodárstva (NH)

Transformácia ES

= sústava logicky nadväzujúcich krokov a opatrení vedúcich k zmene ES

ZMIEŠANÁ EKONOMIKA

John Maynard KEYNES

(1883-1946)

*1936 – Všeobecná teória
zamestnanosti, úroku a peňazí*

**PRIMITÍVNE
(PRÍRODNÉ,
TRADIČNÉ) CIVILIZÁCIE**

Typy ES

TRHOVÁ EKONOMIKA

Adam SMITH (1723-1790)

*1776 – Pojednanie o podstate
a pôvode bohatstva národov*

**PRÍKAZOVÁ
(CENTRÁLNE RIADENÁ,
PLÁNOVANÁ) EKONOMIKA**

1/ Primitívne (prírodné, tradičné) civilizácie

Znaky

- pudové, inštinktívne rozhodovanie
- cieľ - zachovať ľudskú existenciu

3 otázky

2/ Príkazová ekonomika

Znaky

- centrálné riadenie a plánovanie
- administratívno-direktívne rozhodnutia
- štátne **vlastníctvo**
- **ceny** určuje štát

Výhody

- sociálna rovnosť

Nevýhody

- neefektívnosť vo využívaní zdrojov ⇒
 - nedostatkovosť,
 - výroba na sklad

3 otázky

3/ Trhová ekonomika

Znaky

- súkromné **vlastníctvo**
- voľná tvorba **cien**: dopyt \leftrightarrow ponuka
(domácnosti \leftrightarrow podniky)
- maximalizácia dôchodkov/príjmov
- plná zmluvná sloboda (sloboda voľby)
- dokonalá konkurencia

Výhody

- podnecuje k hospodárnosti
- informuje o lokálnych podmienkach podnikania
- signalizuje preferencie spotrebiteľov

Nevýhody

- nechráni slabých
- nebráni zásahu netrhových síl do tvorby cien
- produkuje vedľajšie účinky (externality)
- v niektorých sférach odmieta fungovať
- nedostatočne stabilný
- asymetria informácií

3 otázky

4/ Zmiešaná ekonomika – funkcie štátu

Legislatívna

- **Cieľ** – vytvoriť zákonný rámec fungovania NH
- **Nástroje** – zákonodarný proces, zákony, inštitúcie

Alokačná

- **Cieľ** - zabezpečenie efektívnosti (↓ monopoly, ↓ oligopoly, ↓ neg. externality, ↑ verejné statky)
- **Nástroje** - zákony, inštitúcie, sankcie, dotácie, št. objednávky

Redistribučná

- **Cieľ** - ochrana slabých
- **Nástroje** - dane, sociálna podpora (životné minimum, príspevky v hmotnej núdzi, štátne sociálne dávky...)

Stabilizačná

- **Cieľ** - zabezpečenie stability NH
- **Nástroje** – hospodárska politika ⇒ expanzívna alebo reštriktívna fiškálna a monetárna politika, ZOP...